

Không thò chò i cäi läc läng cä tri gäc Hispanic mäi ngày mät giä vä trí quan träng trong chính träng Hoa Kä.

Thò Träng Julian Castro cäa San Antonio phát biäu täi Đäi Häi Đäng Dân Chä tä chä c täi Charlotte, North Carolina. Ông đäc coi là ngôi sao chính trä gäc Hispanic ðang lên. (Hình: Alex Wong/Getty Images)

Cä nhìn vào nhäng chính trä gia đäc mäi phát biäu ở hai ðäi häi Cäng Hòa và Dân Chä 2012 sä thäy ngay cäu Thäng Đäc Mitt Romney và ðäng kim Täng Thäng Hoa Kä Barack Obama đäu nhäm vào täp thä cä tri này, hy väng sä ðäc sä òng hä cäa hä ðä chiän thäng vào ðäu Tháng Mäi Mät täi ðây.

ở Tampa, danh sách các ðiän giä “chính” cäa ðäi häi Cäng Hòa gäm có hai vä thäng ðäc Brian Sandoval (Nevada) và Susana Martinez (New Mexico). Täi Charlotte, ðäng Dân Chä ðänh nhäng chä “tät nhät” cho ông Thä Träng Julian Castro cäa thành phä San Antonio và Dân Biäu Luis Guitierrez cäa Illinois, nhäng khuôn mät ðäc xem là täng lai cäa ðäng và biät ðäu chäng, sä có ngày ra òng cä täng thäng. Täi Tampa, phía Cäng Hòa trao vinh ðä ðäc bài ðiän văn giä i thiäu “vä täng thäng täng lai” Mitt Romney cho Thäng Nghä Sĩ Marco Rubio; cánh Dân Chä ở Charlotte cũng trao vinh ðä tä chä c ðäi häi và giä i thiäu vä cäu täng thäng ðäc nhiäu ngä i män mä Bill Clinton cho ông Thä Träng Antonio Villaraigosa cäa thành phä Los Angeles, ðä vä täng thäng thä 42 cäa näng Mä kêu gä i dân chúng “tiäp täc tin täng,” ðäng vä i ðäng “ông 44”.

Phä i nói cho ðúng: Tät cä các ông bà ðäc trao phó trách nhiäm ðäu làm tròn công tác, tròn ðän mäc mäi ngä i ðäu công nhän không thäy có sä hä hay kä hä nào cä. Cũng phä i nói cho ðúng: Tät cä các ðiän giä ðäu ðäc nhäng bài ðiän văn hùng hän bäng tiäng Anh, xen kä bäng nhäng câu tiäng “sì” (Tây Ban Nha) ðäc mäi ngä i ðäng ðäy vä tay näng nhiät, kèm theo nhäng läi hò hét òng hä bäng tiäng “sì” cäa các ðäi biäu và quan khách, chäa kä ðän nhäng täm biäu ngä cäm tay ðäc mäi ngä i giä lên cao cũng in bäng tiäng “sì,” ðä bày tä sä òng hä cäa

Giọng nói nhò ðài ‘sì’

Tác Giả: Nguyán Văn Khanh
Thứ Hai, 17 Tháng 9 Năm 2012 04:56

hò vò i ðäng, vò i ông Romney hay vò i ông Obama.

Sò xuät hiän cäa các chính trä gia gäc Hispanic ðäi häi Cäng Hòa Ìän Dân Chä nhiäu täi ðä lúc ngäi theo ðäi häi qua màn ðänh truyän hình ðä Trung Tâm Báo Chí Tampa, mät nhà báo phäi cät tiäng bäo “träng chäng khác gì nhäng chäng tränh chiäu trên các ðäi TV nói tiäng ‘sì.’” Hôm gäp Ìäi ðä Charlotte, anh ðäng nghiäp này cũng nói câu täng tä.

Đäi u ðä chäng có gì phäi ngäc nhiên.

Bän năm trä c ðäy, ðäng viên Dân Chä Obama täo “kä Ìäc chính trä” khi bä c vào Tòa Bä chä c vò i 67% sä phiäu ðäng hä cäa täp thä cä tri gäc Hispanic, nhäng Ìän này, “tänh hình chä c chän ðäi khác,” theo câu trä Ìäi cäa ngä ðäi ðäi ðän ðäy Ban Vän Đäng Tranh Cä Mitt Romney là ông Jose Pino. “Ông (Obama) häa hän thät nhiäu chä ðä kiäm phiäu, nhäng tä khi thành công ðän giä chäng làm ðä cä gì cho cäng ðäng Hispanic cä” do ðä “Ìän này cä tri Hispanic sä bä phiäu cho ông Romney, không thä tin täng vào ông Obama ðä cä näa”.

Bà Thäng Đäc Susana Martinez cäa tiäu bang Mexico cũng tin nhä thä. Trong buäi ăn träa vò i các nhà báo ðä Tampa, bà nhän mänh täi chä “näu muän cäng ðäng tiäp täc phát triän thì phäi ðäng hä ông Romney”. Bà ðäa ra rät nhiäu ðän chäng ðä kät luän ông täng thäng ðäng nhiäm là ngä ðäi “bäi tän”: Häa sä giäi quyät ngay tänh träng cä trú cho 11 triäu ngä ðäi không có giäy tä “räi cũng không làm,” mäi năm Ìäi quy ðänh sä ngä ðäi bä träc xuät khäi näc Mä “năm ngoái lên ðän con sä kä Ìäc 400,000 ngä ðäi,” mäi ðän kä vän ðäng tái ðäng cä mäi ký sä cä Ìänh DREAM Act cho phép nhäng ngä ðäi theo cha mä sang Mä cä trú bät häp pháp tä lúc còn bé ðä cä phép có giäy tä làm viäc trong lúc chä ðäi ðäi u chänh tänh träng di trú, “nhäng chäng ðäi täi ðäu cä”.

Tät cä nhäng gì ðäy Ban Vän Đäng Tranh Cä Mitt Romney và nhäng ngä ðäi ðäng hä ông ðäa ra cũng không hän ðäng, vì ngay chính ông cäu thäng ðä cäa tiäu bang Massachusetts cũng biät “bät tay vò i cäng ðäng Hispanic là ðäi u không ðä làm”, theo nhän xét cäa nhäng tä chä tranh ðäu cho quyän Ìäi cäa täp thä nói tiäng “sì”. Trong bän phäch tränh ðä cä phä biän chä vài ngày trä cä khi hai ðäng nhóm ðäi häi, Hiäp Häi Ngä ðäi Hispanic ðä Hoa Kä có nói ðän chuyän khi tranh cä sä bä, ông Romney täng tuyên bä ðäng hä các tiäu bang nhä Arizona ban hành, áp ðäng nhäng ðäi u luät gät gao vò i thành phän di dân bät häp pháp, ðäng thäi còn tán thành ý kiän thúc ðäy nhäng ngä ðäi không có giäy tä cä trú “tänh nguyän häi häng,” bät kä ðäi säng cäa hä sä vät vä nhä thä nào khi trä vä quê nhà. Nhäng ðäi mä ðä cä hiäp häi ðäa ra cho thäy ông Romney không ðä näm ðä cä lá phiäu cäa täp thä Hispanic.

“Tôi không nghĩ nhò v&y,” bà Marie de LaVonne nói v&i t& The Miami Herald. “Rõ ràng kh&i c& tri Hispanic không hài lòng v&i ông Obama, ð&n khi ông ð&a ra s&c ð&nh DREAM Act thì s& b&c t&c ch& m&i người ngoai, ch& b&o là ð& h&t thì không ðúng.” Tr&ng ð& m c&a cu&c b&u c& năm nay “v&n là kinh t& và vi&c làm, và ðây chính là ð&u c& tri g&c Hispanic quan tâm nh&t”. Lý do: Không có vi&c làm “thì không nuôi s&ng ð& c gia ð&nh, không có t&n g&i v& cho ng&&i thân bên nhà,” bà nói ti&p tr&&c khi k&t lu&n b&ng câu “Ông nào có k& ho&ch ð&y ð& c kinh t&, t&o thêm ð& c vi&c làm, ông ðó s& ð& c &ng h&.”

Nh&ng ð&u bà de LaVonne nói cũng là nh&ng ð&u các c& quan truy&n thông khác nói ð&n. Cu&c thăm dò do CNN th&c hi&n cho th&y c& tri g&c Hispanic v&n quan tâm ð&n chuy&n c&i t& lu&t di trú, nh&ng m&i lo hàng ð&u c&a h& hi&n gi& “chính là kinh t&, ch&ng khác gì m&i lo c&a ng&&i dân M&”. M&t cu&c thăm dò khác c&a ðài ABC và t& The Washington Post cho hay hai nhóm b& ð&nh h&&ng kinh t& n&ng nh&t là ng&&i g&c Châu Phi và ng&&i g&c Hispanic, hai c&ng ð&ng b& th&t nghi&p n&ng nh&t cũng là c&ng ð&ng này.

Trích ð&n nh&ng ð& li&u do các công ty chuyên g&i t&n cung c&p, t& USA Today vi&t r&ng lúc kinh t& th&nh v&&ng “t&n t& M& g&i v& lên ð&n b&c t&,” khi kinh t& khó khăn, “chuy&n ng&&i c&a c&ng ð&ng g&c Hispanic ð&ng s&ng bên M& nh& c&y vào ng&&i bên quê nhà tr& thành chuy&n bình th&&ng”.

Ðem chuy&n này nói v&i ông b&n m&i quen Angelo c&a ðài “sì” Telemundo, ông ð&ng nghi&p c&&i r& ra, b&o thêm thành ph&n g&i t&n v& nuôi gia ð&nh nhi&u nh&t và b& ð&nh h&&ng n&ng nh&t “chính là thành ph&n c& trú b&t h&p pháp”. Thành ph&n ðó “là nh&ng ng&&i th&&ng ð&ng t&m năm t&m ba ð& Home Depot, Seven-Eleven” mà ai cũng g&p, “tr&&c ðây năm ng&&i 10 vi&c, bây gi& c& ch&c ng&&i mà không tìm ra n&i m&t vi&c”.

H&i ông b&n “sì” nghĩ sao v& lá phi&u c&a nhóm c& tri g&c Hispanic ð&i v&i cu&c b&u c& t&ng th&ng năm nay, ông Angelo tr& ð&i hôm ð& Tampa nghe ông Romney b&o ông Obama ð&a n&&c M& ð&n b& v&c th&m, lúc ð& Charlotte ð&i nghe ông Obama b&o ông Romney mu&n ð&a n&&c M& tr& ð&i b& v&c th&m, nh&ng “n&u không ð&&c s& ð&ng h& c&a c& tri g&c Hispanic, t&&ng lai chính tr& c&a c& hai ông ð&u... n&m ð&&i v&c th&m!”